

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 401.

Anden Session.

103die Møde.

Onsdagen den 5te Marts.

(Fortfat.)

Mouvier (forts.): Og, naar der da endvidere spørges: Hvad fordrer, og hvad tilføder Almeenvellet? saa kan tilvisse det større eller mindre Omfang af Expropriationen ikke tabes af Sigte. Her er, som Enhver let vil indsee, en Collision tilføde imellem forskjellige Interesser; men det er da, naar en saadan Collision skal løses paa en retfærdig Maade, ingenlunde ligegyldigt, om der i et videre eller snevrere Omfang, mere eller mindre dybt gjøres Indgreb i Eiendomsretten, i de Interesser, hvis Ukrænelighed Grundlovens 87de Paragraph som Princip stiller i Spidsen. Det er netop Spørgsmaalet, om man kan sige, at Almeenvellet i saadan Grad fordrer en sa a omfattende Foranstaltning, at denne derved kan ansees retfærdiggjort; og, hvis dette Spørgsmaal besvares med Nei, saa kan der ikke længere være Tale, om Expropriationen efter Grundloven skulde kunne bestaae med Ret og Retfærdighed.

Den ærede Forslagsstiller fremhævede tillige i sit Foredrag, at der ved enhver Expropriation væsentligen var et Penge spørgsmål. Han sagde: sæt til Exempel, at Banken indløser Halvhundrededalersfedlerne; det er da et Slags Expropriation, naar man indleverer sin Halvhundrededalersfeddel, og faaer en anden tilsvarende istedet, men Expropriationen er i dette Tilfælde aldeles ubetænkkelig, og hvorfor? fordi Pengespørgsmaalet her træder reent frem. Han meente, at ogsaa i de Tilfælde, hvorom Lovudkastet handler, maatte Spørgsmaalet nærmest betragtes som et Penge spørgsmål; fordi Forholdet her er saaledes, at Godseieren under ingen Omstændigheder selv kan bruge Bønder-

godset, og fordi Expropriationen skulde være mindre betænkkelig i samme Grad, som Eiendomsretten er mere indskrænket og derfor dens Bestielse mindre behagelig. Jeg skal tillade mig at standse et Øieblik herved; thi dette er unægtelig en Hovedbetragtning. Naar den ærede Forslagsstiller nævnte som et Exempel paa Expropriation en Indløsning af Banksedler, og herved kom til at tale om Besidderen af en Halvhundrededalersfeddel, der ved dens Indløsning i Banken fik en anden Seddel for et lige Beløb istedet, saa seilede han; thi her finder slet ingen Expropriation Sted, eftersom den specielle Eiendomsstand, hvorom der her er Tale, ikke har nogen individuel Værdi, som saadan. Den ene Halvhundrededalersfeddel er ligesaa god som den anden, og der er her ingen tænkelig Interesse, som kunde trades for nær ved en saadan fra Bankens Side truffen Foranstaltning; en Bankseddel er i Grunden kun et Beviis for en Fordring paa Banken, og intet videre. Altsaa dette Exempel var, tillader jeg mig at mene, snarere misledende end oplysende. Men, sagde fremdeles den ærede Forslagsstiller, i de Forhold, vi for Diebliffet have med at gjøre, stiller Spørgsmaalet sig dog nærmest som et Pengespørgsmaal, og det af de Grunde, jeg for tillod mig at fremhæve; men herved er sandelig meget at erindre. Jeg skal indskrænke mig til at bemærke Følgende. For det Første maa det ikke oversees, at Lovudkastet, hvis jeg ellers ikke misforstaaer samme, ikke ubelukkende angaaer Godsforholdene. Jeg lægger ingenlunde Lovudkastet dette til Last; det turde være en lidet begrundet Anskuelse, der sikkert ikke kan udholde Prøvelse, at Fæsteforholdets Afløsning paa Godserne væsentligen skulde behandles efter andre Grundsatninger; end der anvendes med Hensyn til Fæstegaarde, som ikke høre til noget Gods. Men, hvis det nu